

uvaževaje, da ste tožiteljici, če prav ste utesnoli v repliki svoje tožbe zahtevanje na izročenje polovice zemljišča, Pirinka imenovanega, (kajti drugo polovico istega zemljišča je bil toženec po tožbi tožiteljicema izročil), vender le nositi morale pravdne stroške glede onega deleža ostaline Milene Peruškove, kateri si je toženec lastil, ter da je bilo prisojenje prvega sodca v zakonu utemeljeno;

Videvši ustanovljenje §. 26 zak. od 16. maja 1874, št. 69 drž. zak., na kolikor se tiče obsodbe toženca v obsodbo apelacijskih stroškov, bilo je treba apelacijo odbiti, potrditi razsodbo prvega sodca ter obsoditi toženca v povrnitev apelacijskih stroškov.

T.

Molči — plača.*)

C. kr. deželna sodnija v Ljubljani je v pravdi M. St—ta v M. tožitelja proti K. T—ju v L. zatožencu pto. 1800 gld. s pr. tako-le razsodila:

Toženi gospod K. T. v L. ni dolžan, da bi tožitelju g. M. St—tu svoto 1800 gld. kot sklenjeno odškodnino za družbine pravice, prepuščene mu od tožitelja pri zidanji vojaških depotov s 6% zamudnimi obresti za tri leta računaje od dné 5. februarja 1879 l. kot dneva uročene tožbe v 14 dneh proti eksekuciji plačal; nasproti pa je tožitelj gospod M. St. dolžan, da povrne ako se hoče izogniti eksekucije, pravdnino odmerjeno na 142 gld. 87 kr. izvzemši percentualno pristojbino za razsodbo, ki se mora posebno še povrniti.

Nagibi razsodbe:

Po dražbinem zapisniku št. 2 ad II. vršila se je dne 23. septembra 1871 dražba za sezidanje dveh c. kr. hranišč za vojaška vozila. Da prevzamo vsa dela, izimši strelovode, bili so navzočni licitanti: tožitelj M. St., toženec K. T., potem L. T., G. Tö. in Fr. P., ki so vložili vsak svojo varščino; in ponudil je najprvi

*) V okraji ljutomerskem se nazivlje tisti, ki je dobil novcev, da pri dražbi molči: „Tebi je molči-imé!“ Po tej analogiji je sestavljena beseda „molči — plača.“

L. T., za tem Fr. P.; G. Tö. je odstopil od dražbe po ponudbi M. St—ta, in K. T. je ostal kot najmanj zahtevajoči dražbini kupec.

Obe stranki se sklicujeta na pričevanje G. Tö—a, Fr. P. in L. T—ja, in sicer tožitelj v dokaz, češ, da bi se moralo, kakor se je bilo dogovorilo med G. Tö—om, Fr. P. in L. T—jem (pričam samimi) tožiteljem in tožencem, delo skupno kupiti in izvršiti, in da je potem, ko se je bil kup potrdil, toženec ostalim družnikom nasvetoval, da hoče sam zidati ter vsakemu družniku plačati odškodnine 1800 gld., kar se je bilo i sprejelo, — in toženec v dokaz, češ, da mora navzočnih biti po dogovoru vseh pet na videz kot solicítanti, a da jim je po prvi ponudbi odstopiti od daljne dražbe, in potem prevzame zidanje ta, ki za dogovorjeni odstop od dražbe ostalim največje odstotke plača za to, ker so molčali.

Omenjene priče so bile zaslišane in iz njihovih izpovedeb se povzame to-le:

Da se je dogovorilo med tožiteljem, tožencem in tremi pričami, da vsak izmed njih licitira, in da sme ponuditi najmanjšo svoto, ki se mu zdi, a da vseh peterov deležnikov združeno zida v dobiček ali izgubo. Da se je skupno licitiralo, zgodilo se je zato, da družba zidanje toliko gotovejše dobi, in da more vojaški erar med njimi voliti. Priči G. Tö. in Fr. P. navajata, da se ne spominata, se je li vršil ta dogovor v dan dražbe, nasproti pa trdi to priča L. T. Po izpovedbah prič bi se imele natanjčnejše določbe družbine pogodbe dogovoriti pozneje, zaradi česar se je sešlo petero družnikov po ratifikaciji v stanovanji K. T.—ja. Tu da je nasvetoval K. T., naj samo jeden izmed njih dovrši zidanje, na kar so predlagali L. T., G. Tö. in K. T. svote, ki bi se imele izplačati ostalim, dokler se slednjič ne ponudi K. T., da plača vsakemu družniku 1800 gld., ako se odpovedo družbinim pravicam, in ta predlog da se je sprejel vsestransko.

Po dvornem dekretu dne 6. junija 1838, št. 277 pr. zakona ne veljajo pogodbe, vsled katerih se kdo zaveže, da ne bode prišel k dražbi, katero napravi kak javen urad, kot licítant, ali da bode delal ponudbe do določene cene ali po določenem merilu, in sklep, posebno kakor pripovedujejo o njem priče, se mora spoznati vsekako nedopuščenim tedaj tudi neveljavnim.

Dokazano je, da so prišli k dražbi tožitelj, toženec, potem L. T., G. Tö. in Fr. P. s tem namenom, da licitira vsak za-se, in da se je bil storil sklep, o katerem pripovedujejo priče, kakor to potrjuje L. T., prav pred začetkom dražbe; ta dogovor pa je nedovoljeno početje, po katerem se je ovrгла svrha minuendne dražbe; kajti vsak pogodnikov bi si bil, kakor to toženec v dokaznem ugovoru po vsem prav razlaga, le sam sebi škodoval, ako bi bil še manj ponudil.

§. 9 dražbinih pogojev obsega določbe za slučaj, da dve ali več oseb kako delo skupno kupijo; bila je tedaj dolžnost tožiteljeva in njegovih tovarišev, da bi bili skleneno pogodbo družbini komisiji naznanili, in §. 17 dražbinih pogojev prepoveduje kupcu, da bi po kontraktu kupljena dela sploh ali tudi deloma podkontrahentom prepuščal, vsled česar se ne more več dvomiti, da se je nameravalo zapeljanje dražbine komisije, da bi se vstvarila navidezna konkurenca, in da bi se dražbina komisija po tem potu privela do ratifikacije K. T—jeve ponudbe.

V ta namen ponudili so v resnici tudi samo po enkrat L. T., M. St., Fr. P. in K. T., mej tem, ko je G. Tö. po prvi ponudbi M. St—ta od dražbe odstopil, in še celo red, v katerem so se varščine polagale in v katerem so se ponudbe delale, kaže menda na to, da se je že kar za naprej K. T—ju nalog odmeril, da on kupec ostane.

In ako priče tudi pravijo, da je bilo vsakemu izmed njih in tudi vsakej stranki na prosto voljo dano, tolikokrat in tako malo ponuditi, kolikor je hotela, izključena je vsaka manjša ponudba že zaradi lastnega interesa vsakega izmed njih, ne glede tudi na to, da se mora o izpovedbah prič jako previdno soditi, ker imajo priče isti interes kakor tožitelj sam na tem, da sklep glede izplačanja 1800 gld. veljaven ostane, in ker se zgorajšnja izpovedba prič nikakor ne da spojit z lastno navedbo v repliki, da je toženi proti dogovoru tako malo ponudil, da so tedaj drugi nehali dalje ponujati. Iz te navedbe tožiteljeve pa sledi, da se je svota kar naprej določila, do katere se smejo ponudbe delati.

Ker je bila po tem takem pogodba neveljavna, ne morejo se tedaj tudi pravice do terjatve sklepati in obljubljena plača 1800 gld. za odpovedbo tudi neobstoječih pogodbinih pravic more k večjem

utemeljevati darilo, kateremu pa po §. 943. drž. zak. knj. manjka pravice do tožbe.

Dalje ponujani dokaz o tem, da je toženec večkrat tožitelju predlagal pobotanje, nima posebnega pomena, kakor se je to že v podrazsodbi od 5. februarja 1881, št. 216 opomnilo, ker ti predlogi o pobotanju, kateri do sedaj tudi še veljave nimajo, nikakor ne obsegajo priznanja tožbine pravice, in katerim vzrok je morda to, da bi se tako neopravičeno dejanje pred javnostjo skrilo. Pri takih razmerah je odveč, da bi se v daljnem ugovoru razpravljalo, da se družbinska pogodba sama ni sklenila v smislu §. 1175. drž. zak. knj., in da bi se tukaj moglo govoriti le o sami obljubi po §. 936 drž. zak. knj., na katere izpolnitev se v zakonitem obroku ni sililo.

V povrnitev stroškov moral se je propali tožitelj po §. 24. zakona od 16. maja 1864, št. 69 drž. zakonika obsoditi.

(Dalje prihodnjič.)

O odškodovanji rabokupnih pravic pri eksekutivni prodaji posestva, na katerem so intabulirane.

Na zemljišči vlož. št. 6 davkarske občine Loške zavarovane so bile rabokupne pravice Blaža D. iz pogodbe od 19. rožnika 1875 za čas od 1. prosenca 1876 do 31. grudnia 1881.

To posestvo bilo je po eksekutivnem potu 14. svečana 1877 prodano in od Blaža D. kupljeno.

Pri oglašenji in likvidiranji dolgov zahteval je Blaž D. za svoje pravice na leto 100 gld., torej za 5 let 500 gld. odškodnine.

Z odlokom od 12. malega travna št. 2903, dekretiralo se je za to odškodovanje 500 gld. ad depositum, in Blažu D. zaukazalo, da mora v 30 dneh zaradi te odškodnine tožbo proti eksekutu Joži M. vložiti.

Blaž D. je sub. pr. 18. rožnika 1877, št. 4730, Jožeta M. tožil in pravi, da je najemščine 100 gld. na leto plačeval, na posestvu je imel gostilno, katera mu je nesla 250 gld., torej ima izgube 150 gld. na leto. On je sicer sam posestvo kupil, a stalo ga je 2030 gld., in če se vzame, da ima obertnik 20 odstotkov